

PROFESINIO MOKYMO KOKYBĖS IŠORINIO VERTINIMO MODELIS

BAIGIAMOJI KONFERENCIJA

DEMOGRAFINIAI POKYČIAI LIETUVOJE IR DARBO RINKOS POREIKIAI

prof. Boguslavas Gruževskis

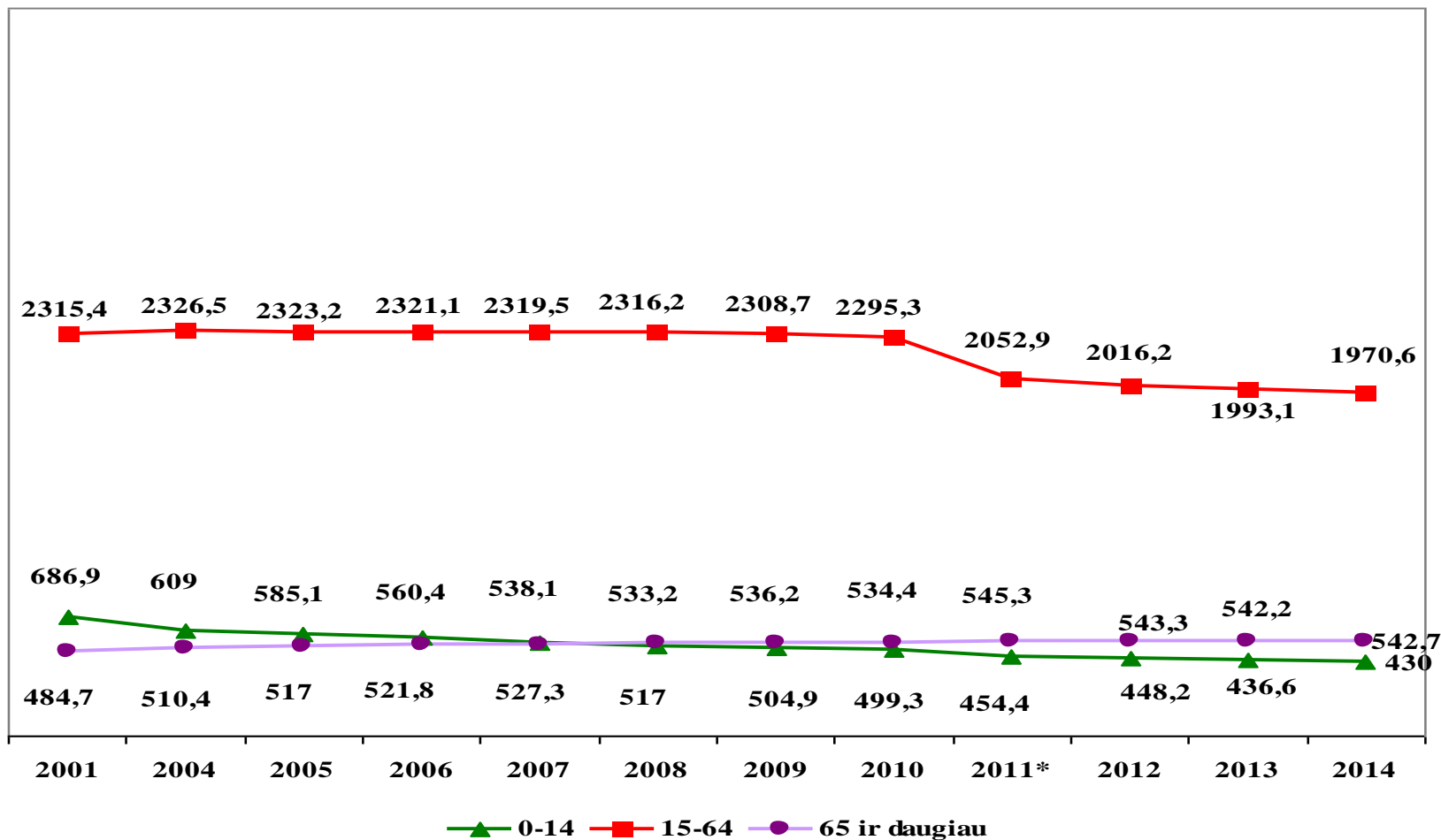
2015 m. spalio 12 d.

Turinys

1. Demografiniai pokyčiai Lietuvoje ir jų perspektyvos bei įtaka profesiniam rengimui;
2. Padėties darbo rinkoje tyrimai bei profesinio mokymo tobulinimo galimybės/būtinumas;
3. Profesinio mokymo kokybės užtikrinimo iššūkiai.

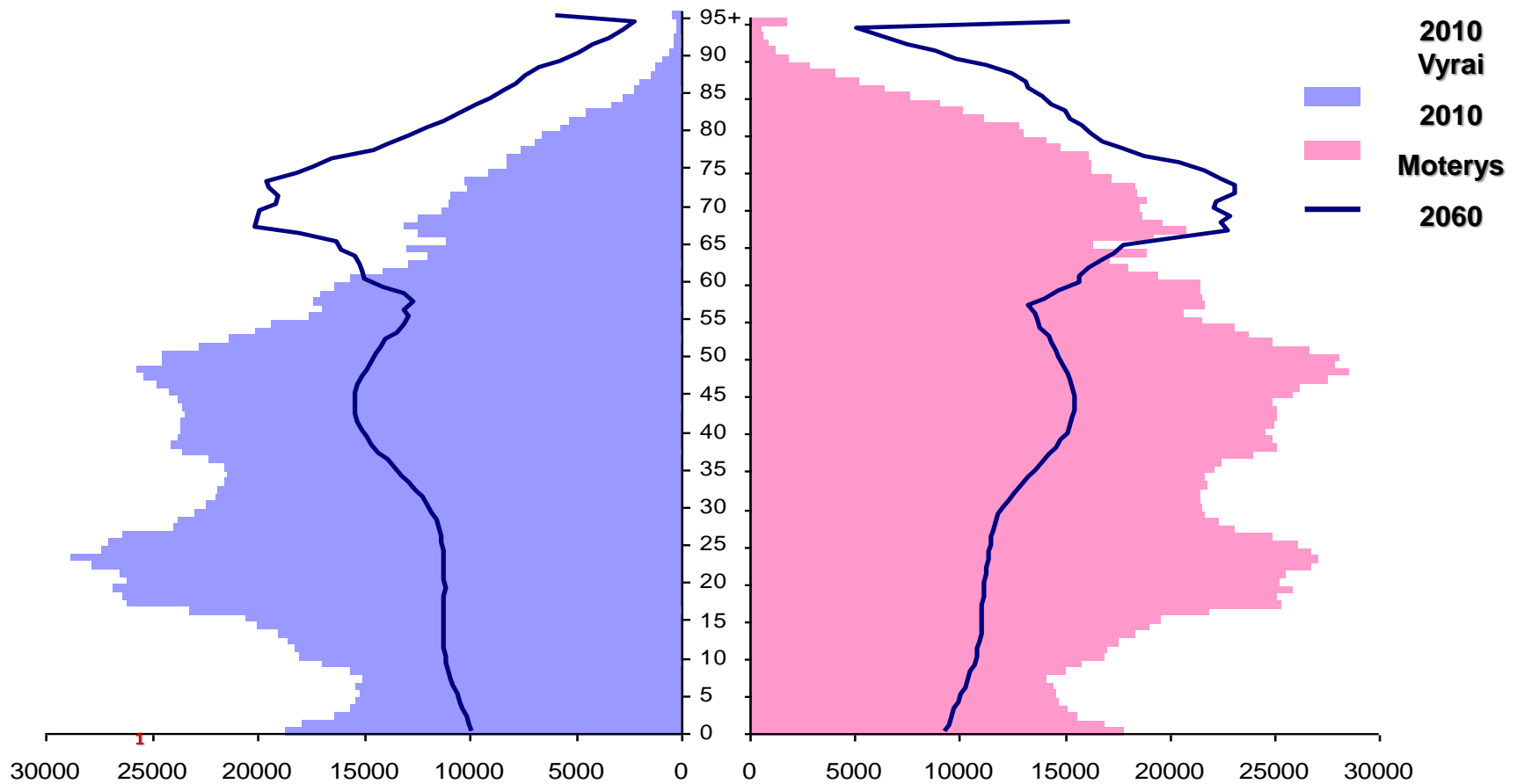
DEMOGRAFINIAI POKYČIAI LIETUVOJE BEI JŲ PERSPEKTYVOS

Gyventojų skaičius Lietuvoje metų pradžioje pagal sustambintas amžiaus grupes 2001-2014 m. (tūkst.)

Informacijos šaltinis: Statistikos departamento einamosios gyventojų statistikos duomenys.

Lietuvos gyventojų pagal lytį ir amžių 2010 m. bei 2060 m. prognozė

Lietuvos perspektyvos

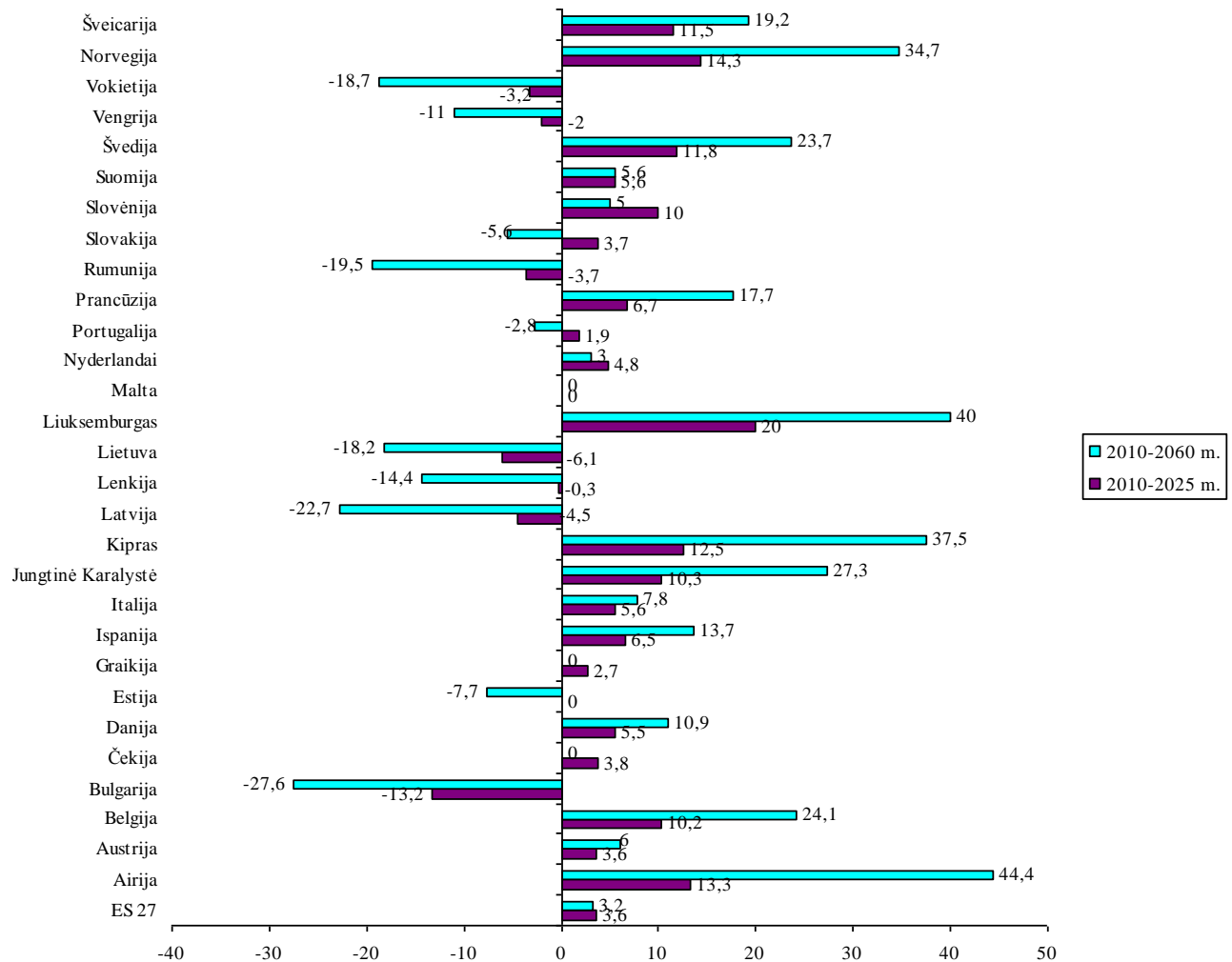
2060 m. pradžioje

Lietuvoje bus apie 2 mln. gyventojų,
iš jų jaunimo (15-29 m. amžiaus) – 300,6
tūkst., pensinio amžiaus gyventojų – 800
tūkst.

(EUROSTAT 2015 m. atnaujinta prognozė)

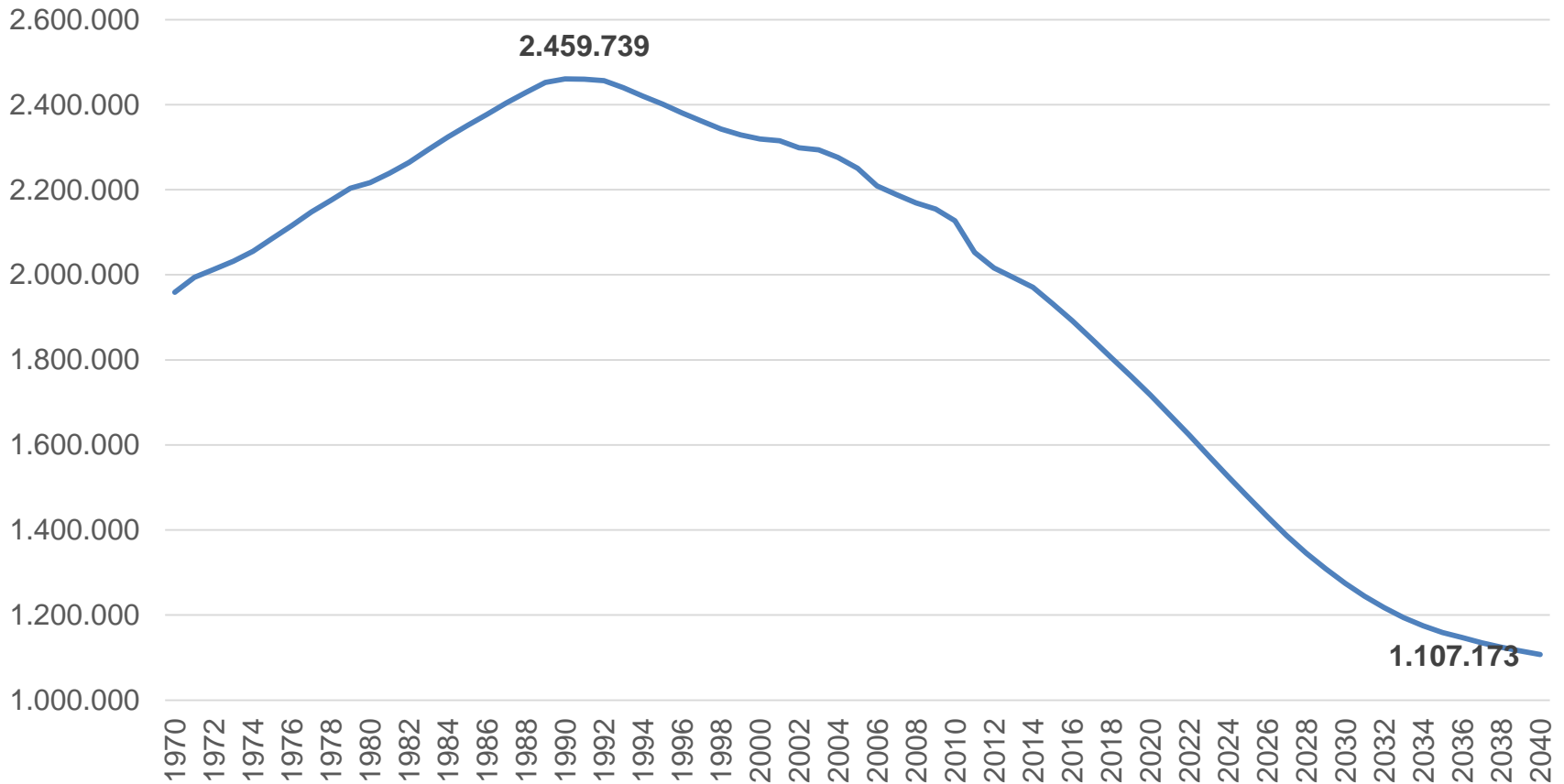
Pagal 2010-2014 m. tendencijas – 2,5 mln.
jau 2039 m. (25 proc. pensinio amžiaus).

ES valstybių narių bendro gyventojų skaičiaus prognozės pokyčiai (%) (Apskaičiuota pagal Eurostato 2011 m. prognozes (EUROPOP) bei nacionalinių statistikos tarnybų einamosios statistikos duomenis)

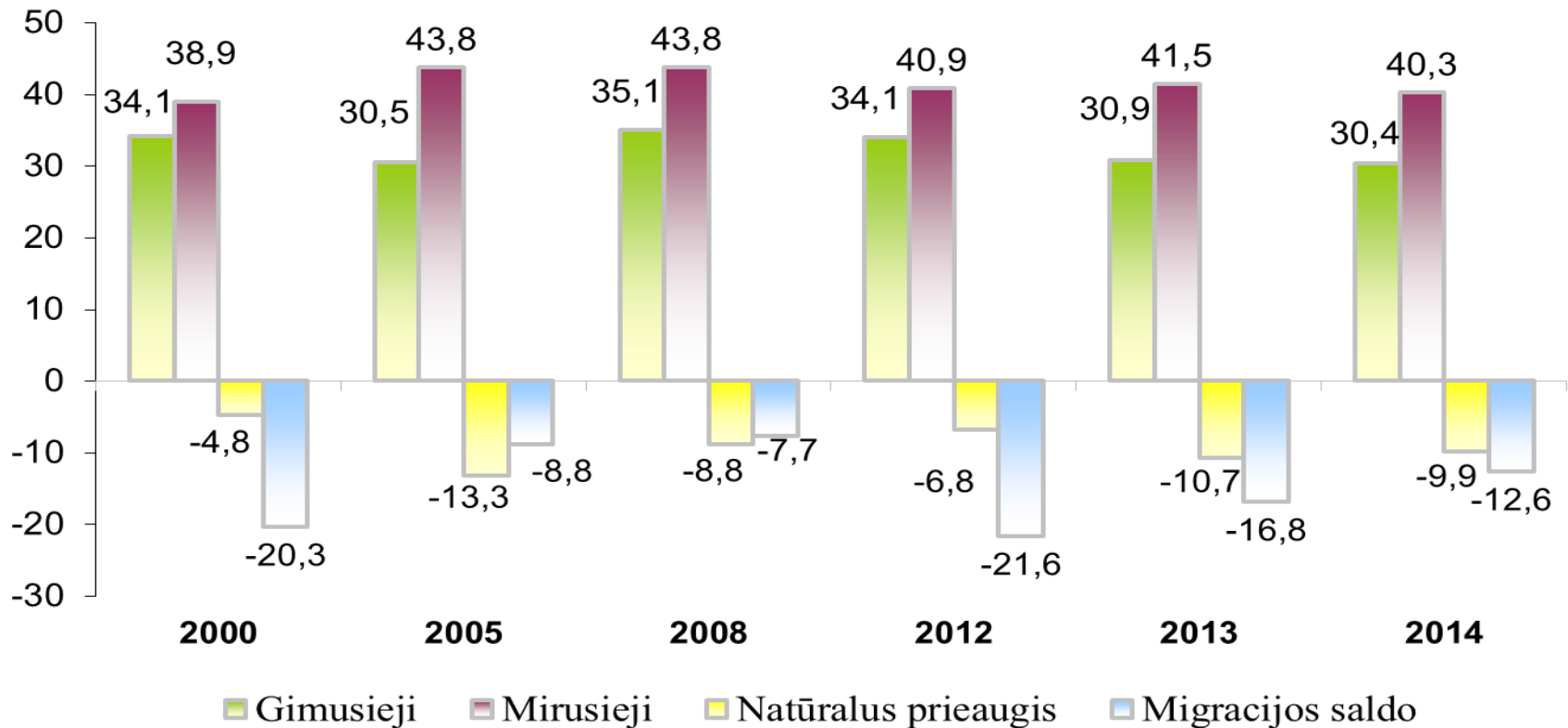

Lietuvos demografinės perspektyvos

Darbingo amžiaus gyventojų skaičius

Gimusieji, mirusieji bei migrācijas saldo Lietuvoje 2000-2014, tūkst.

Informācijas šaltinis: Statistikos departamento duomenys

Lietuvos gyventojų emigracija ir imigracija 2008-2015 m.

Tarptautinė migracija	2008	2009	2011	2012	2013	2014	2015*
Atvyko	9 297	6 487	15 685	19 843	23 643	25 853	10 806
Išvyko	25 750	38 500	53 863	41 100	40 391	38 471	22 607
Neto migracija	-16 453	-32 013	-38 178	-21 257	-16 748	-12 618	-11 801

* - iki 2015 m. liepos 1 d.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

Emigrantų iš Lietuvos amžius (%)

Amžiaus grupės	2011 m.		2012 m.		2013 m.	
	Gyventojai	Emigrantai	Gyventojai	Emigrantai	Gyventojai	Emigrantai
0-14	14,9%	10,5%	14,8%	12,6%	14,7%	13,0%
15-24	14,2%	28,9%	13,9%	27,6%	13,6%	26,3%
25-34	12,5%	33,7%	12,4%	32,4%	12,5%	31,6%
35-44	13,9%	15,1%	13,7%	15,2%	13,5%	15,5%
45-54	15,2%	8,7%	15,3%	8,6%	15,3%	9,0%
55-64	11,4%	2,3%	11,8%	2,4%	12,2%	2,8%
65+	17,9%	0,8%	18,1%	1,2%	18,2%	1,8%

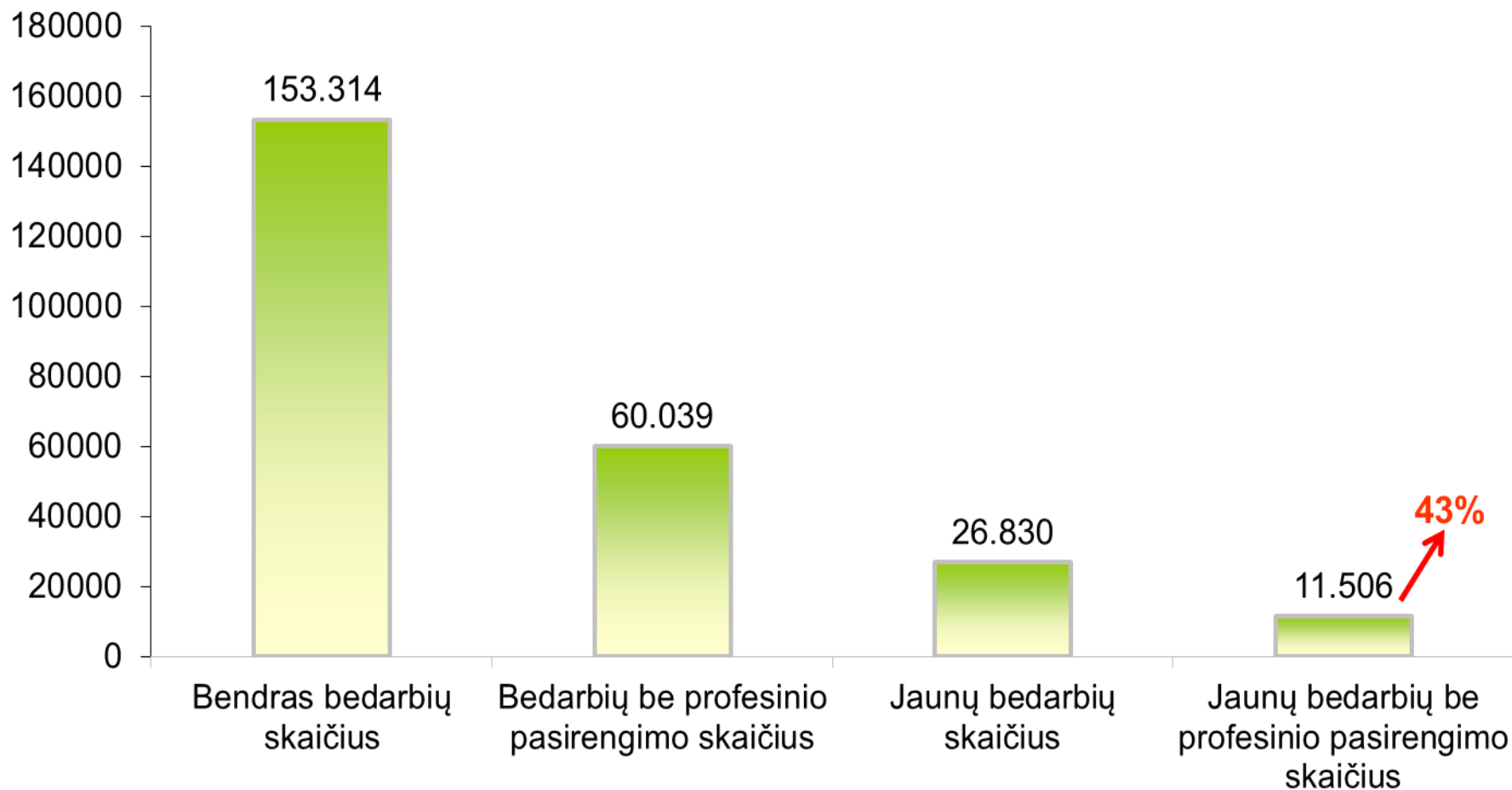
**PADĖTIES DARBO RINKOJE
TYRIMAI BEI PROFESINIO
MOKYMO TOBULINIMO
GALIMYBĖS**

Bedarbiai pagal išsilavinimą, 2014 m. pradžioje

Bedarbių išsilavinimas	Skaičius	Dalis, %
Iš viso	203544	100
Aukštasis universitetinis	18546	9,1
Aukštasis neuniversitetinis	28048	13,8
Vidurinis	107050	52,6
Pagrindinis	36290	17,8
Pradinis	13296	6,5
Be pradinio	314	0,2
Be profesinio pasirengimo	81944	40,3

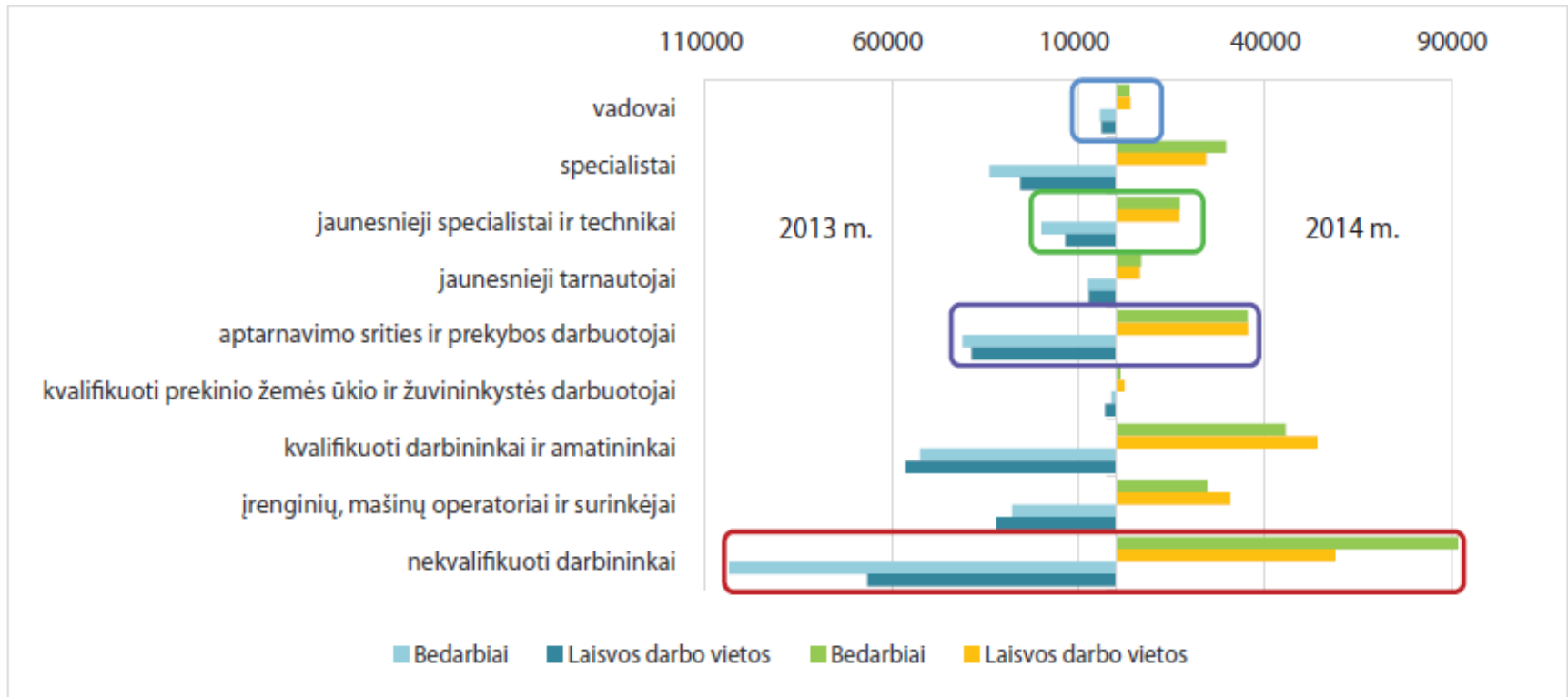
Informacijos šaltinis: Lietuvos darbo birža.

Nedarbas Lietuvoje 2015 m. liepos 1 d.

Informacijos šaltinis: Lietuvos darbo birža.

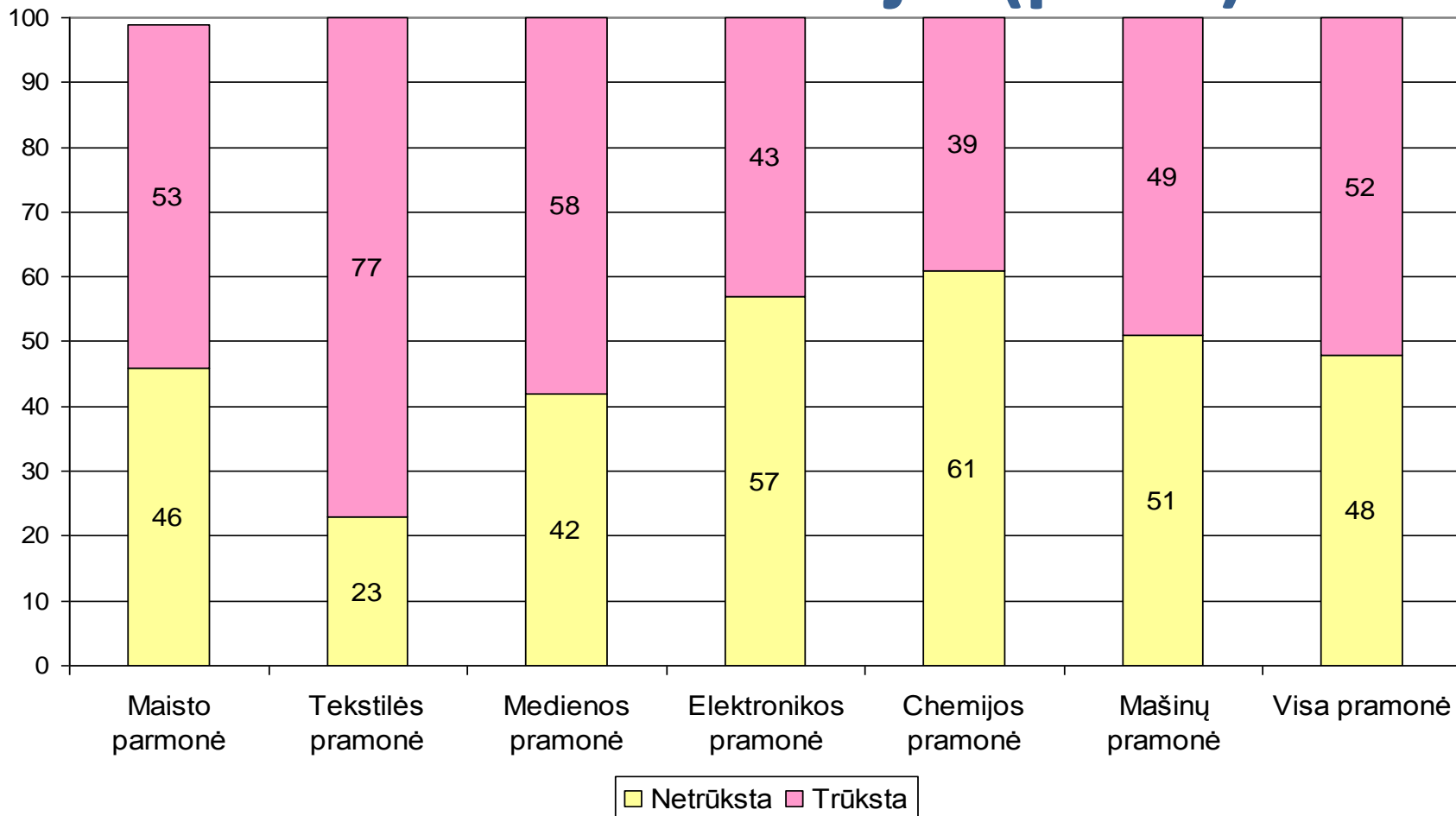
Darbo pasiūlos ir paklausos pasiskirstymo kaita 2013 - 2014 m. pagal profesijų grupes Lietuvos darbo biržos duomenimis

Šaltinis: Darbo rinkos tendencijos 2014 metais. Lietuvos darbo birža.

Lietuvos darbo rinkoje didžiausias darbuotojų trūkumas (darbo pasiūlos ir paklausos neatitikimas) stebimas kvalifikuotų darbininkų ir amatininkų bei įrengimų mašinų operatorių bei surinkėjų profesijų grupėse, kurios profesinio mokymo požiūriu yra bene reikšmingiausios.

Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo vertinimas Lietuvoje (proc.)

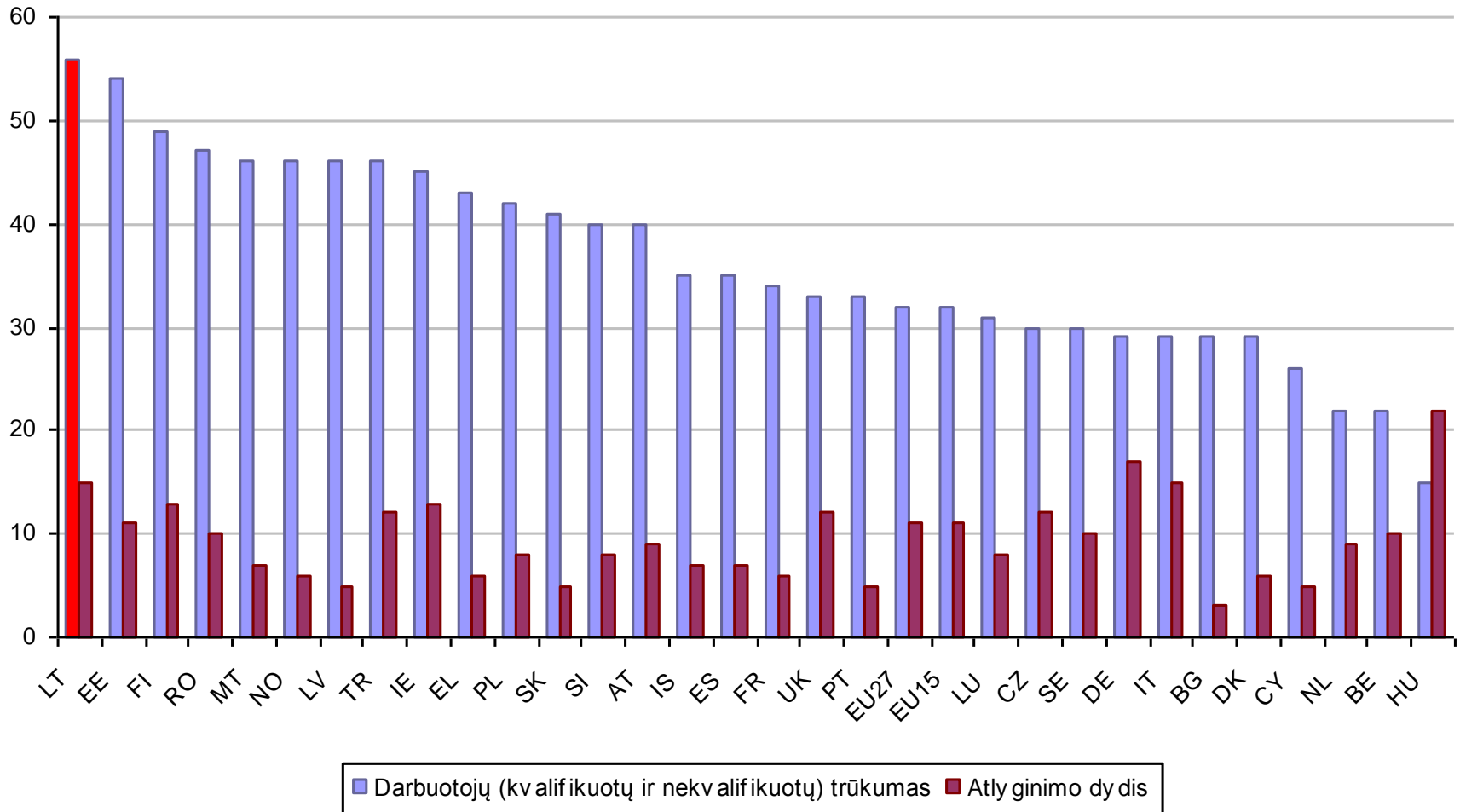

Parengta remiantis Lietuvos pramoninkų konfederacijos duomenimis. Prieiga per internetą:

http://www.easystart.lt/media/dynamic/files/292/2012_i_ketv_pli_apzvalga.pdf.

Informacijos šaltinis: Už. Ruokytė, A.V.Rutkauskas, V.Navickas Mokesčių ir darbo rinkos sąveika, Vilnius, 2012, p. 121.

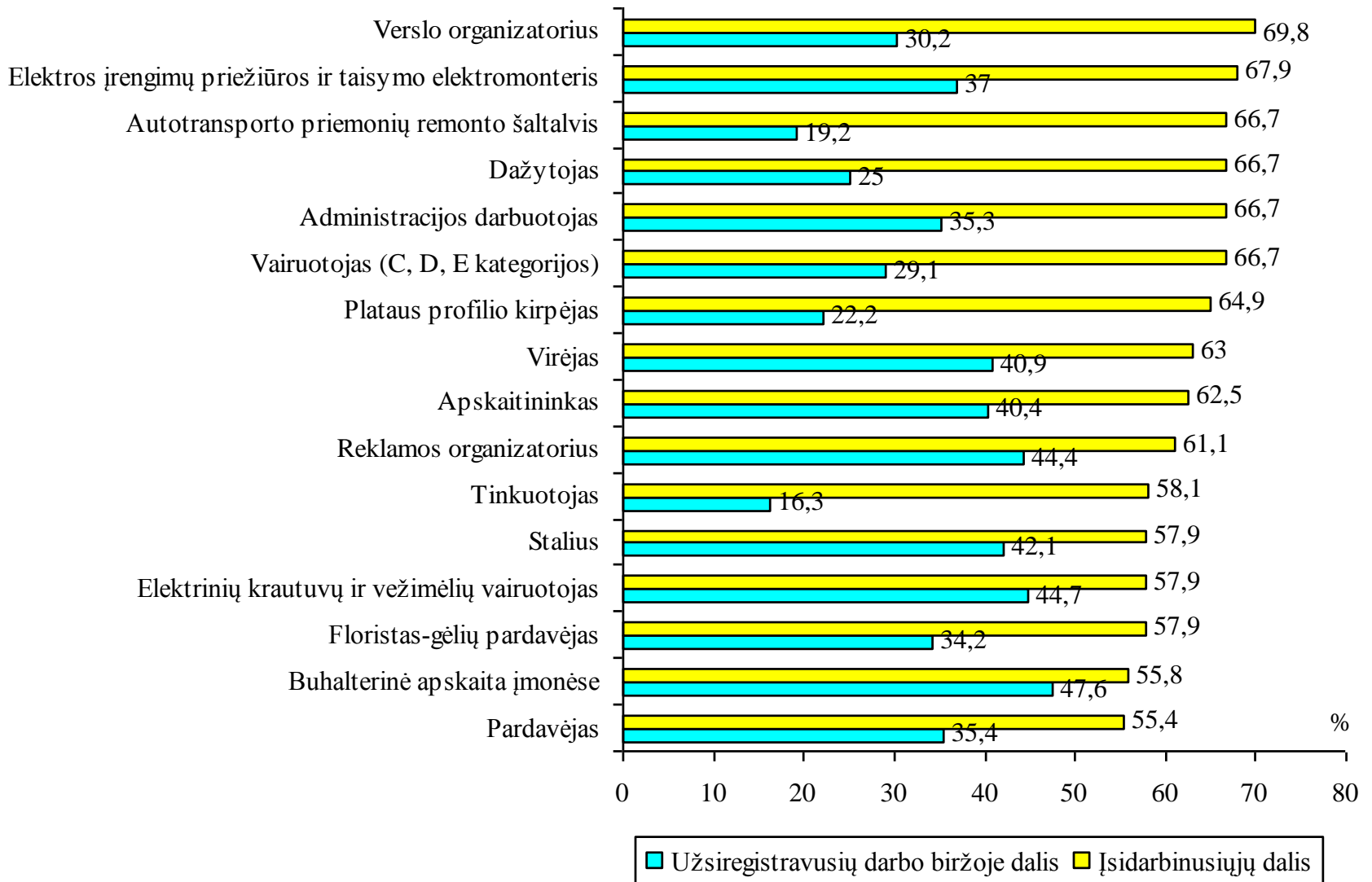
Pagrindinės darbuotojų įdarbinimo problemos ES šalyse. Atsakymų nuomonių pasiskirstymas tyrimų duomenimis

Informacijos šaltinis: Eurobarometras: European SME Observatory, 2007 m.

Darbo rinkos profesinio mokymo kursus baigusių asmenų įsidarbinimo lygio bei užsiregistravusių darbo biržoje asmenų dalies pasiskirstymas (%)

Vidutinis įsidarbinimo lygio rodiklis

Profesinio mokymo tobulinimo galimybės/būtinumas (1)

- 1. Dėl mažėjančio darbo išteklių potencialo;**
- 2. Dėl tinkamo ekonomikos aprūpinimo darbo ištekliais ir efektyvesnio jų panaudojimo;**
- 3. Dėl efektyvesnio profesinio rengimo potencialo panaudojimo.**

Profesinio mokymo tobulinimo galimybės/būtinumas (2)

Dėl mažėjančio darbo išteklių potencialo –

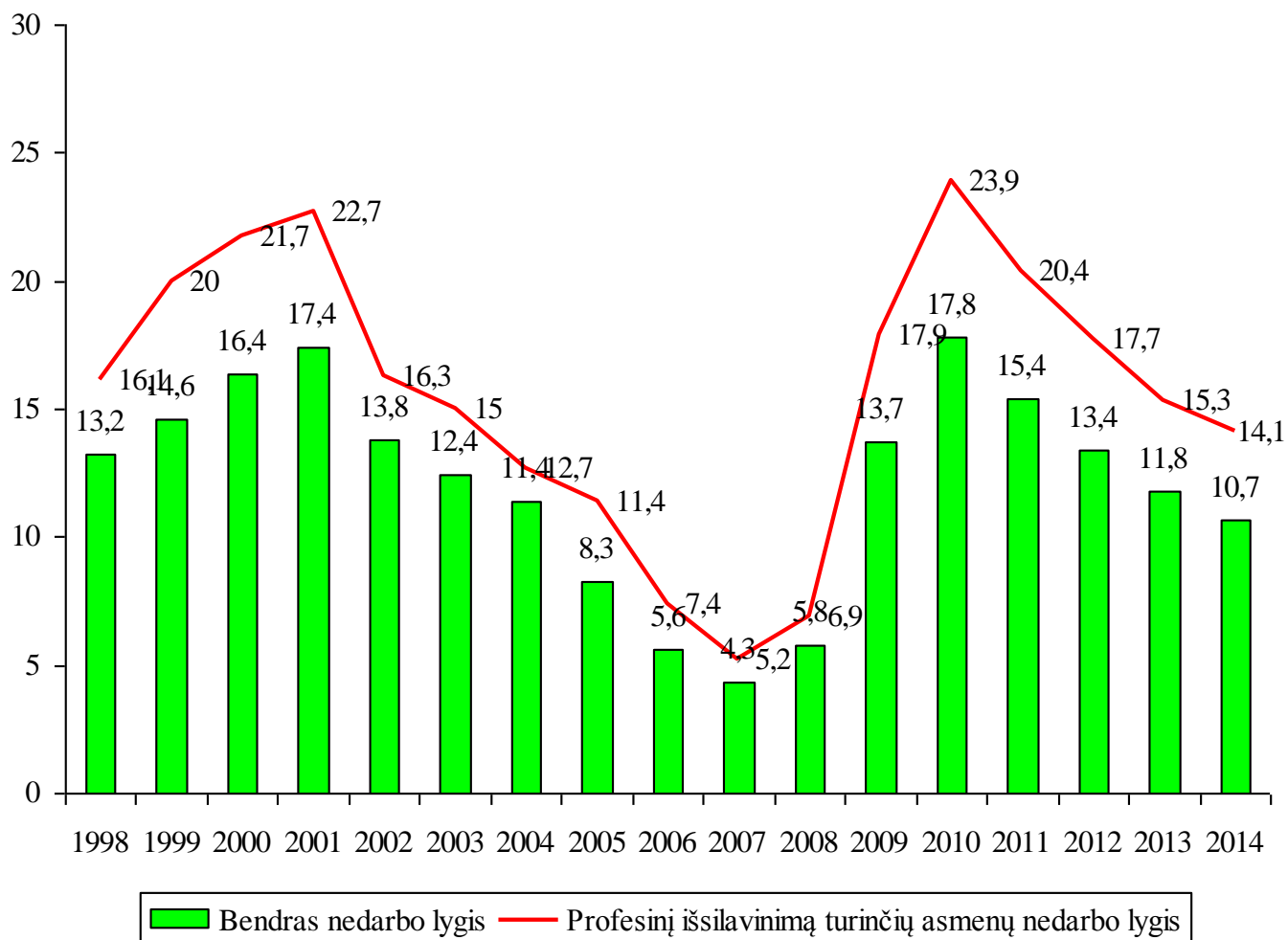
- ❖ Mažėjanti darbo išteklių **kiekį** efektyviai galima **kompensuoti tik jų kokybės dėka**;
- ❖ Gyventojų ekonominio aktyvumo didinimas reikalauja **papildomų kokybiškų profesinio mokymo paslaugų** nuolatiniam mokymuisi;
- ❖ Prieinamas profesinis mokymas (LLL) užtikrina kvalifikacinių kompetencijų išsaugojimą **gyventojų senėjimo sąlygomis**.

Profesinio mokymo tobulinimo galimybės/būtinumas (3)

Dėl tinkamo ekonomikos aprūpinimo darbo
ištekliais ir efektyvesnio jų panaudojimo –

- ❖ Nuo XXI a. pradžios Lietuvoje vis labiau jaučiamas **kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas**;
- ❖ Mažėjantis kvalifikuotos darbo jėgos kiekis, **mažina** mūsų šalies **ekonominį patrauklumą**;
- ❖ Būtina didinti parengtų kvalifikuotų darbuotojų **įsidarbinimą Lietuvoje**.

Profesinį išsilavinimą turinčių asmenų nedarbo lygio rodiklio lyginamieji skaičiavimai. Lietuva 1998-2014 m. Statistikos departamento duomenims (proc.)

Profesinio mokymo tobulinimo galimybės/būtinumas (4)

Dėl efektyvesnio profesinio rengimo potencialo panaudojimo –

- ❖ Mokyklų tinklo optimizavimas ir finansinių išteklių panaudojimo efektyvumo (***mokymo kokybės***) didinimas;
- ❖ Dėstytojų, mokytojų bei praktinio mokymo bazės panaudojimo efektyvumo (***institucinės kokybės***) didinimas;
- ❖ Profesinio mokymo proceso artinimas su gyventojų profesiniais bei buitinais poreikiais, didesnė integracija su bendrojo lavinimo bei aukštojo mokslo sistemomis (***gyvenimo kokybė***).

**PROFESINIO MOKYMO
KOKYBĖS UŽTIKRINIMO
IŠŠŪKIAI**

Baigusiųjų registracija Lietuvos darbo biržoje

Geras rodiklis, tačiau jį reikėtų objektyviai vertinti:

- ❖ Gal registravosi dėl žemo ir juos netenkinančio darbo užmokesčio (**darbo apmokėjimo problemos**);
- ❖ Gal registravosi dėl struktūrinio (teritorinio) neatitikimo;
- ❖ Gal registravosi dėl asmeninių priežasčių;
- ❖ Gal registravosi dėl žinių ar praktinių gebėjimų trūkumo.

- ❖ **Atskiras klausimas** – aukštųjų mokyklų absolventų stojimai į profesines mokyklas?

Profesinio mokymo kokybės (*kokybės vertinimo*) esmė

- ❖ Atitikimas darbo rinkos poreikiams pagal rengiamų darbuotojų struktūrą (pagal profesijas, profesijų grupes, ūkio sektorius, teritorijas?);
- ❖ Profesinio parengimo kokybė (gebėjimas gerai išmanyti darbo procesą, tūrinį bei praktiškai jį realizuoti);
- ❖ Parengtų darbuotojų praktinio darbo gebėjimai;
- ❖ Profesinio mokymo institucinė kokybė (žmogiškųjų, finansinių bei kitų išteklių panaudojimo efektyvumas).

Pirminės medžiagos įtaka profesinio mokymo kokybės vertinimui

Bet kurio proceso kokybės vertinimui didelę įtaką turi pirminės medžiagos kokybė (bendrojo lavinimo abiturientai, bedarbiai), tačiau:

- ❖ Iki kokio laipsnio?
- ❖ Tai neturi įtakos rengiamų darbuotojų struktūrai;
- ❖ Tai neturi įtakos profesinio mokymo institucinei kokybei.

**Profesinio mokymo kokybės didinimas yra
kompleksinis darbas –**

**nuo bendrojo ugdymo, per mokymo
proceso tobulinimą iki darbo apmokėjimo
harmonizavimo**

Děkoju už děmesj!